

POSUDEK OPONENTA DIPLOMOVÉ PRÁCE

Název práce: Migrační proudy v českém venkovském prostoru od 90. let 20. století: analýza struktury a vývoje

Autor práce: Jakub Zalubil

1. Obsah práce

Cíle, výzkumné otázky, hypotézy (*přiměřenost cílů, geografický charakter a relevance cílů, teoretické podložení hypotéz aj.*)

Cíl práce je stanoven v úvodní kapitole, tři výzkumné otázky jsou pak logicky uvedeny po teoretickém vstupu a přehledu stavu řešené problematiky. Cíl i výzkumné otázky jsou odpovídají typu kvalifikační práce a mají geografický charakter. Určitý problém vidím v konstrukci první otázky. Ptát se na rozdíly v migrační bilanci venkovských obcí mezi Čechy a Moravou je samozřejmě relevantní. Vázat tuto otázku na zjištění, které obsahuje práce Přidalová, Klsák, Nemeškal (2018) však není příliš vhodné, protože zde se pracuje se souborem všech obcí a s celkovou migrační bilancí (tj. včetně zahraniční migrace).

Práce s literaturou (*teoretické ukotvení práce, diskuse a kritické zhodnocení literatury aj.*)

Teoretické ukotvení práce vychází z tradičních konceptů týkajících se sídelních systémů, migrace či regionálního rozvoje. V úvodních kapitolách prokazuje diplomant na základě rozboru literatury dostatečný přehled v širších souvislostech sledované problematiky. Nejedná se však v pravém slova smyslu o kritickou diskusi. Uváděná literatura je relevantní a aktuální a vztahuje se k tématu.

Metodika práce (*vhodnost aplikovaných metod, kvalita a vhodnost použitých dat aj.*)

Jádrem práce je analýza rozsáhlého souboru individuálních anonymizovaných dat o vnitrostátní migraci v Česku za období 1992-2018 (přes 5 mil. migrací). Autor v tomto případě prokazuje dovednosti při zpracování a vyhodnocování rozsáhlých datových souborů. Analýzu provádí za pomoci standardních kvantitativních metod (korelační, regresní a shluková analýza), přičemž jejich použití je adekvátní sledovaným cílům. Jednou ze základních teoreticko-metodologických otázek bylo vymezení souboru venkovských obcí. Větší diskusi mohl věnovat problematice zařazení suburbánních obcí do tohoto souboru. Také použitá data mohla být podrobena kritice. Jedná o změny v evidenci obyvatel (trvalý/obvyklý pobyt) nebo v registraci cizinců v rámci vnitrostátního stěhování (cizinci s trvalým/dlouhodobým pobytem po roce 2001). Z textu není zřejmé, jak se autor vypořádal se změnami ve vymezení obcí v devadesátých letech.

Analytická část práce (*správnost a interpretace výsledků, detailnost, struktura a provázanost analýzy*)

Analytická část práce se skládá ze čtyř kapitol, které jsou věnovány analýze vývoje venkovských SO POU z hlediska populační velikosti, migrační bilance a směrů migrace. Poslední kapitola je věnována

vytvoření typologie venkova na základě předchozích údajů. Kapitoly na sebe logicky navazují a výsledky jsou názorně prezentovány v dostatečném detailu formou tabulek a kartogramů.

Závěry práce (odpovědi na výzkumné otázky, zasazení závěrů do širšího kontextu výzkumu aj.)

Závěr práce je strukturován podle odpovědí na výzkumné otázky. Jedná se shrnutí výsledků z analytické části bez významnějšího kritického zhodnocení a vazby na teoretické koncepty uvedené v úvodních částech práce.

2. Formální náležitosti práce (zatrhněte Vaši volbu)

Formální úprava: výborná / velmi dobrá / dobrá / nevyhovující

Stylistická úroveň: výborná / velmi dobrá / dobrá / nevyhovující

Citační úroveň: výborná / velmi dobrá / dobrá / nevyhovující

Komentář (vč. kvality grafiky, (ne)přiměřenosti délky práce aj.)

Grafika má standardní kvalitu. Přesto by stálo za zamýšlení volit u některých kartogramů pro lepší čitelnost škálu s vyšší barevnou odlišností. Stylistická úroveň je zatížena řadou neobratných vyjádření/formulací. Co autor chtěl vyjádřit např. větou: „Vnitřní migrace totiž může přinášet pozitivní efekty, ale není řešením problému demografického stárnutí a úbytku obyvatelstva Česka.“ (str. 49) nebo „Praha a její zázemí láká obyvatelstvo ze všech koutů republiky, nejenom ze svého metropolitního území.“ (str. 50). Za největší problém považuji citační úroveň. Především v úvodních kapitolách je přebíráno rozsáhlé množství textu, a i když nejde většinou o doslovný přepis, je použití pouhého odkazu, bez náležitostí tzv. přímé citace, na hraně.

3. Souhrn

Celkové zhodnocení práce (vč. přínosů práce, provázanosti teoretické a analytické části aj.)

Celkové hodnocení práce je nejednoznačné. Nejlépe hodnotím analytickou část práce, kde si autor na kvalitní úrovni poradil se zpracováním a vyhodnocením rozsáhlého souboru dat, včetně pokusu o syntetické završení formou dílčí typologie venkovského prostoru. V tomto směru je třeba vyzdvihnout originální přínos zpracování migračních dat, která v této souvislosti a v takovém rozsahu ještě nebyla použita. Problematičtější jsou však vstupní kapitoly, kde diplomant jistě prokázal znalost širších souvislostí sledované problematiky za pomoci logické provázanosti přebíraných vyjádření z odborné literatury, zároveň však i díky rozsáhlosti těchto převzatých částí se dostává na hranu citační korektnosti.

Předloženou práci **doporučuji / nedoporučuji** k obhajobě. (zatrhněte Vaši volbu)

Otázky k obhajobě

1. Proč došlo podle vás v roce 2011 k poklesu počtu obyvatel v Česku? (tabulka 3, str. 20)
2. Jak byste výstižně charakterizoval termín vnitřní periferie? Co je jejich hlavním společným rysem?

Datum: 9. 9. 2020

Autor posudku: doc. RNR. Zdeněk Čermák, CSc.

Podpis: